

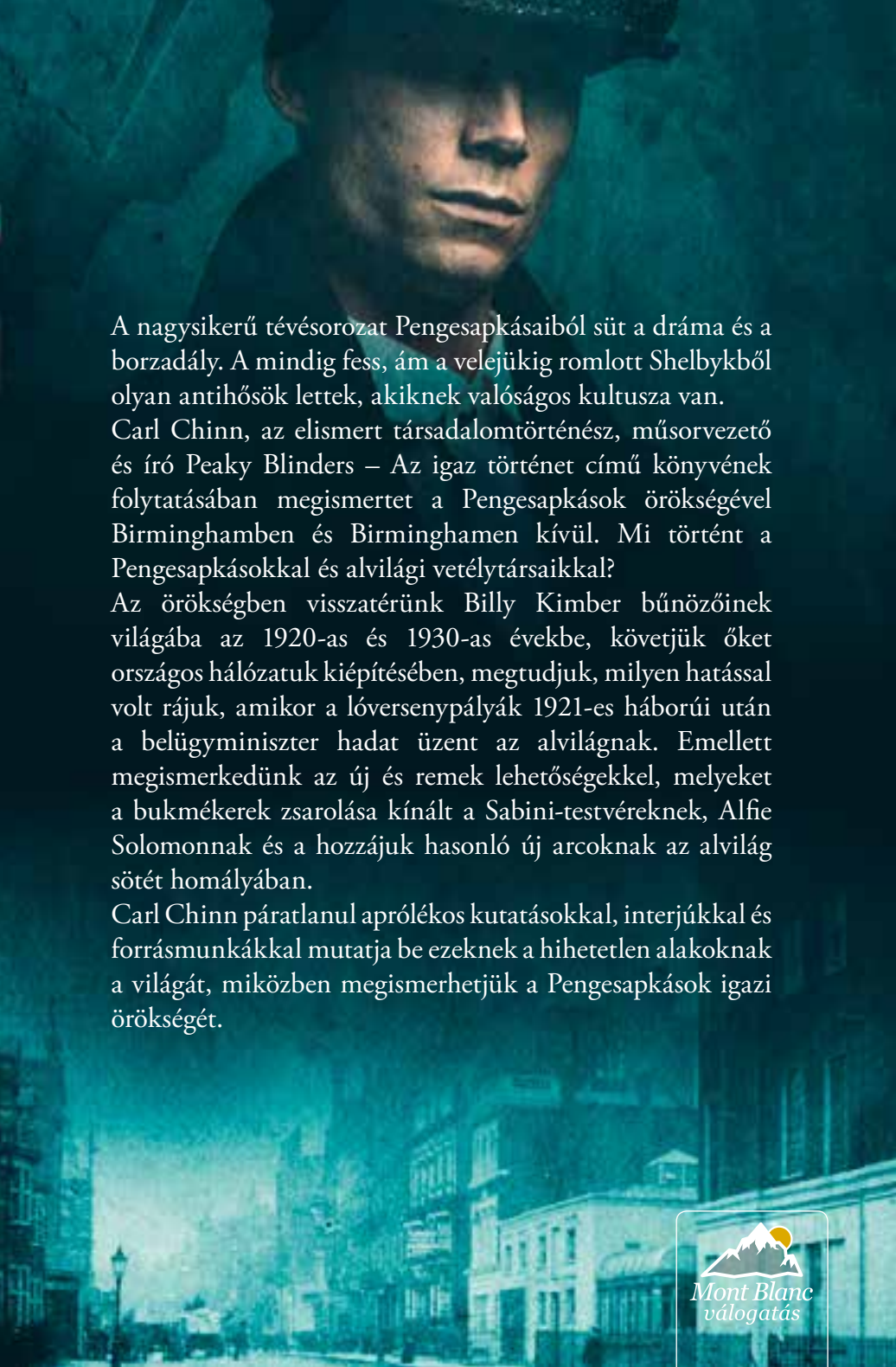

PEAKY BLINDERS

AZ ÖRÖKSÉG

CARL CHINN

A nagysikerű tévésorozat Pengesapkásaiból süt a dráma és a borzadály. A mindig fess, ám a velejükig romlott Shelbykből olyan antihősök lettek, akiknek valóságos kultusza van.

Carl Chinn, az elismert társadalomtörténész, műsorvezető és író Peaky Blinders – Az igaz történet című könyvének folytatásában megismertet a Pengesapkások örökségével Birminghamben és Birminghamen kívül. Mi történt a Pengesapkásokkal és alvilági vetélytársaikkal?

Az örökségben visszatérünk Billy Kimber bűnözőinek világába az 1920-as és 1930-as évekbe, követjük őket országos hálózatuk kiépítésében, megtudjuk, milyen hatással volt rájuk, amikor a löversenypályák 1921-es háborúi után a belügyminiszter hadat üzent az alvilágnak. Emellett megismerkedünk az új és remek lehetőségekkel, melyeket a bukmékerek zsarolása kínált a Sabini-testvéreknek, Alfie Solomonnak és a hozzájuk hasonló új arcoknak az alvilág sötét homályában.

Carl Chinn páratlanul aprólékos kutatásokkal, interjúkkal és forrásmunkákkal mutatja be ezeknek a hihetetlen alakoknak a világát, miközben megismerhetjük a Pengesapkások igazi örökségét.

CARL CHINN

társadalomtörténész professzor, író, előadó és tanár, 1984-ig ő maga is foglalkozott alkalmilag fogadásokkal. Apja és nagyapja illegális bukméker volt Sparkbrooksban, míg anyai ágon astoni gyári munkások utóda. Írásait áthatja származásának és a birminghami szegénynegyedek világának a szelleme. Chinn szenvedélyesen hisz benne, hogy a történetírást demokratizálni kell, mert minden ember rajta hagyta a kézjegyét a történelmen, és mindenki tud valamit, amit érdemes elmesélni.

Tudjon meg többet a könyvről:

www.facebook.com/MontBlancValogatas

www.facebook.com/DreamKonyvek

„Ezt a Pengesapkások minden rajongójának ismernie kell. Nagyon alapos kutatásokra támaszkodva bontja ki a tényeket a mesékből. Helyenként kissé talán túlságosan is részletes, ám ez nem tereli el a figyelmet a történelmi hitelességről. Döbbenetes pontossággal mesél a részletekről, könnyedén elrepíti az olvasót egy régi világba.”

Goodreads

„Látszik, mennyire részletesen elmerült a szerző a tények felkutatásában, ki milyen bűnt követett el. Ezzel szépen kirajzolódik az a bonyolult, összetett világ, amiben ezek a bandák működtek. Nagyon érdekes olvasmány.”

Barnes & Noble

„Csak párszáz méterre lakok Surreyben az Epsom Roadtól. Az észak-londoni Enfield/Edmontonban születtem, ott is éltem ötven évig. Negyven-egynéhány évig dolgoztam Londonban. Imádom a tévésorozatokot, de sose hittem volna, hogy ilyen volt az élet régen. Igazán köszönöm ezt az időutazást.”

Amazon

„Az elmúlt évek egyik legjobb true crime könyve. Izgalmas, de kimerítően részletes bemutatása Anglia egyik leghírhedtebb bandaháborújának. A különböző bandákat, a folyamatosan változó szövetségeseiket, és az egymással való összecsapásokat élethűen mutatják be a tanúk beszámolóí, melyeket a szerző évtizedek alatt gyűjtött össze. A rendkívül precíz és alapos ábrázolásnak hála a legfontosabb szereplői szinte lelépnek a lapokról.”

Goodreads

CARL CHINN

PEAKY BLINDERS

A Z ÖRÖKSÉG

— részlet —

BEVEZETÉS

A PENGESAPKÁSOK ÖRÖKSÉGE

A népszerű mitológia úgy őrizte meg a viharos húszas éveket, másik nevén a dzsesszkorszakot, mint egy féktelen, jókedvű, divatos, mindenekelőtt pedig fiatalos évtizedet, amelyet tökéletesen megtestesít a hedonista „Bright Young Things”, a Káprázatosak Klubja, azon ifjú arisztokraták és bohémek csoportja, akik élvezettel rúgták fel az illemszabályokat, lubickoltak a látványos tivornyákban, a drága koktélokban, a drogokban és a botrányos szertelenkedésben. Ez persze csak egy elenyésző, dúsgazdag és kiváltságos kisebbségre érvényes, ám rajtuk kívül még sokaknak ugyancsak a felszabadulást jelentették az izgalmas húszas évek. A halcsontos fűzőtől és az abroncsszoknyától megszabadult lányok magabiztosabban jártak el hazulról térdig megrövidített szoknyában és bubifrizurán, amelyhez mélyen a homlokba húzott, divatos klokékalap passzolt. Úgy cigarettáztak és ittak, akárcsak a fiatalemberek, hasonló szenvedéllyel adták át magukat a dzsessz, a tánc, a mozi, a charleston és az évtized számos más örületének.

Ami a középkorú középosztálybelieket illeti, őket talán kevésbé csábította a kivilágos kivríradtig, de azért jól érezték magukat a húszas években. Létszámuk gyarapodott, volt biztos állásuk, megengedhették maguknak, hogy modern ikerházakat vásároljanak a kertvárosokban, és autót vegyenek, amellyel munkába és kirándulni jártak. Ám millióknak ennél mostohább sors jutott. Britanniát sokszorosan megosztotta a nemek és a társadalmi osztályok egyenlőtlensége. A munkásosztály asszonyai kivívhatták 1928-ban a szavazati jogot, de az oktatásban, az egészségvédelemben, a munkalehetőségekben korántsem voltak egyenlőek; számtalan család továbbra is hitványul megépített, túlszűfolt és mocskos bérkaszárnnyákban tengődött, és valószínűleg a munkások szenvedték meg a legjobban az állástalansággal járó méltatlanságokat és reménytelenséget. A régebbi iparágak, amelyek biztosították Britannia gazdasági fölényét, gyorsan hanyatlottak; a szövőgyárak, vasművek, szénbányák és hajógyárak bezárása egész közösségeket juttatott koldusbotra országszerte. A bőség országában a legalsó rétegnek egyetlen dologból jutott bőséggel: a nyomorból. Lehet, hogy néhányaknak örök dárídót jelentettek a viharos húszas évek, de a megszámlálhatatlan többségnek éhes keserűséget.

A dzsesszkorszak Amerikájának dramatizált, gengszterekkel és macáikkal, dizőzőkkel, táncosokkal, szeszcsempészekkel, dekadens nagyvilágiakkal, tiltott zugkocsmákkal, lövöldözésekkel és csínytevésekkel tarkított hollywoodi kánonja figyelmen kívül hagyja a komor valóságot. Különösen a gengszterek épültek be a köztudatba, mint az 1920-as évek jellegzetesen amerikai kellékei, akiknek ellenzós sapkájú, sikkesen karizmatikus brit változatát találta a közelmúltban a *Birmingham bandája* című nagyon dicsért tévésorozat. Ezek a gengszterek az igazi pengesapkásokról kapták a nevü-

ket, akik valóban ellenzős fejfedőt hordtak, ám nyoma sem volt bennük kitalált képmásaik eleganciájának és kellemének. Elvetemült bűnözők voltak, akik az ország egyik legveszélyesebb városává züllesztették le Birminghamet, és nem az 1920-as években garázdálkodtak, hanem a XIX. és XX. század fordulóján. Utcai bandáik élvezettel háborúztak, megtámadták a rendőröket, és megkeserítették a szegénynegyedek tisztességes többségének életét.

Mint azt a *Peaky Blinders – Az igaz történetben* olvashattuk, ezek az elemek az erélyesebb rendőri fellépésnek, az erőszakos bűncselekményekre kiszabott büntetések szigorításának, és az ifjúsági szabadidős-, illetve sportklubok létesítésének köszönhetően még az első világháború előtt eltűntek. De bár birminghami garázdálkodásuk véget ért, erőszakos örökségük nem tűnt el, mert egykori pengesapkások robbantották ki Anglia első nagy bandaháborúját. 1920-ra a Birmingham-banda néven ismert laza bűnszövetkezet zsarolta az angliai bukmékerek többségét, és irányította a lóversenyeken tevékenykedő zsebtolvajokat. Mivel az ilyesfajta bűnözéssel sok pénzt lehetett keresni, a Birmingham-bandának hamarosan vetélytársa támadt délen: a londoni Sabini-banda. Ebből lett 1921 tavaszán és nyarán a turf, azaz a lóversenypálya háborúja. Új és riasztó fejlemény volt ez. Korábban valamelyik városban az utcai bandák csak azért gyepálták egymást, hogy eldöntsék, ki az erősebb, ám a turf háborújában különböző városok bűnbandái csaptak össze a törvénytelenül szerzett pénzért. Országszerte erről a brutális küzdelemről tudósított a sajtó. Embereket összevagdostak borotvakéssel; másokat lelőttek; sokakat összeverték kalapáccsal és egyebekkel. Ennek a háborúnak a harcvonalaiban a volt pengesapkások rohamoztak.

Fénykorukban, a XIX. század kilencvenes éveiben feljegyezték róluk, hogy „a rangidős pengesapkasok átnyergeltek a turfokra, és az országot járták az izgalmasabb tavaszi-nyári idényben”.¹ A nyeretlenek turfja „gazdag vadászmezőt” kínált, mert a bukmékerek és a fogadók sok pénzt tartottak maguknál. Készpénzben fogadni csak lóversenypályákon volt szabad, ami fokozottan népszerűvé tette őket a növekvő középosztály köreiből, ráadásul abban a korszakban, amikor a vasúthálózat bővülése megkönnyítette az utazást. A készpénzes fogadás hihetetlen arányokat öltött², és ez mágnesként vonzotta a tolvajokat, akik gyakorlatilag büntetlenül zsebelhették ki és félemlíthették meg áldozataikat a felügyelet hiánya miatt. Túl kevés rendőrnek kellett volna rendet tartania, és még köztük is voltak olyanok, akik kenőpénzért hajlandók voltak másfele nézni.³ Ez a helyzet megkönnyítette, hogy a bűnözők hatosával, hetesével vagy nyolcasával bekerítsék és elgáncsolják áldozataikat, majd megszabadítsák őket erszényüktől, óráiktól és lánciaiktól. Minden bandának voltak emberei a versenyekre tartó vonatokon, akik kártyázásra csábították a hiszékeny útitársakat.⁴ A zsebmetszőkhöz és hamiskártyásokhoz, akik pénzt csikartak ki a megfélemlített bukmékerektől „jótékony célra”, hamarosan csatlakoztak a szélhámosok. Cimboráik védelmezték őket, amikor kettesével-hármasával bukmékereknek adták ki magukat, de mire ki kellett volna fizetni a nyereséget, ők már rég elszeleltek.⁵

A turfok piócait, ahogyan a rendőrség hívta őket, a köznyelvben csak „a Fiúk”-ként emlegették. A Birminghami, más néven Brummagemi Fiúk számítottak a leghírhedtebbeknek. Nem voltak egyedül. Skóciában a glasgow-i East Endről „és más rossz hírű környékekről verbuválódott bandák építették ki azt a hírhedt rendszert a bukmékerek zsarolására, amely meglehetősen hosszú ideig uralta a skóciai futtatásokat”.⁶

A határtól délre a Newcastle-i Fiúk háborgatták az északkelet-angliai futtatásokat, „védelmi” pénzt csikarva ki a bukérékektől. A dél-yorkshire-i Mexborough-i Fiúknak az itt a piros, hol a piros volt a specialitása.⁷ Ám a Brummiktól féltek a legjobban, akiket rövid időre Billy Kimber parancsnoksága egyesített rettegett erővé.⁸

A tévésorozatban alacsony, piperkőc londoninak ábrázolt Kimber valójában drabális birminghami volt, és veszett hírű utcai verekedő. 1882-ben született, és valóban pengesapkás volt, ám többek példáját követve átváltott a mellékutcai pofozkodásról a zsebtolvajlásra. A kisebb bandák zagyvalékából, amelyet Birminghami Fiúknak hívtak, az ő irányítása alatt lett valamivel jobban összetartó egység a Birmingham/Brummagem-banda. A huszadik század elején a Brummagem vaskézzel dirigált a közép- és észak-angliai versenyeken, felfelé a Newcastle-i Fiúk birodalmának határáig. Ám Kimbernek merészebb ambíciói voltak. Olyannyira le akarta igázni a dél-angliai lóversenypályákon kiépült és rendkívül jövedelmező bűnszövetkezeteket, hogy 1910-ben otthagyta a családját, és Londonba költözött. Meg is valósította az álmát, és bár az első világháború elsorvasztotta a lóversenyzést, 1920-ban Kimber visszaragadta az irányítást. A siker rövid életűnek bizonyult, mert a Birmingham-banda hatalomátvétele felkeltette a londoni bandák haragját és irigységét. Hamarosan elszabadult az erőszak.

London, a világváros és a brit birodalom központja, hatalmasra nőtt az 1920-as években. A vasút- és földalatti-hálózat bővítésének következtében túlterjeszkedett határain, és egykettőre elfoglalta a környező vidéket, ahol nagyarányú építkezés kezdődött. Az elővárosi jómódú lakosság szép környezetben álló, kényelmes házaival szöges ellentétben a londoni szegények a régebbi belső kerületek silány, csatornázat-

lan bérkaszárnyaiban tengődve próbáltak megélni alulfizetett munkákból, már ha egyáltalán akadt munka. Az osztályelentétektől megosztott nemzethez hasonlóan megosztott volt a főváros, és ez az ellentét még feltűnőbb lett Londonban, ahol a City és a West End az ország legszegényebb negyedeivel volt határos. Az itteni nyomortelepekről kerültek ki a bandák, amelyek megvívták 1921-ben a turf háborúját. A XIX. század végén Birminghamhez hasonlóan a főváros több részében elszaporodtak a huliganok. Sokban hasonlítottak a pengesapkásokra: védték a területüket, fitogtatták az erejüket, derékszíjjal, késsel, ökölcsapásokkal és rúgásokkal harcoltak.⁹ Ám voltak fontos különbségek. Londonban többet használták a revolvert és a pisztolyt, és voltak területi bandák, amelyek bűnszövetkezetté szerveződtek, mint például a zsebtolvajlásra szakosodott hoxtoni Titánok, és a dél-londoni Elefántfiúk. Kimber fontos szövetségesre tett szert, amikor összebarátkozott az Elefántok két főkolomposával, Wal MacDonalddal és a fivérével, Waggel. Ráadásul George „Brummy” Sage-nek, a camdeni geng leendő vezérének köszönhetően ügyesen biztosította támogatottságát a folyótól megosztott város másik felében is.

Abban a korban, amelyben megvetettek mindent, ami nem angol, a külföldieket alsóbbrendűnek tekintették, és a kelet-európai zsidók bevándorlását a „nem kívánatos” idegenek ellen hozott megszorító törvényekkel korlátozták, a Birmingham-banda és londoni szövetségesei a csontjuk velejéig rasszisták voltak. Különösen gyűlölték a zsidó bukmékereket, akik a legjobban megszenvedték a „védelmi” zsarolást. Egyikük brutális bántalmazása robbantotta ki a háborút. Az áldozatot Alfie Solomonnak hívták. A *Birmingham bandája* sorozatban átnevezik Alfie Solomonsszá, és ortodox zsidónak állítják be, holott angliai neológ zsidó családból

származott. Miután 1921 márciusában összeverték, Solomon és más zsidó bukmékerok egy másik bandavezérhez fordultak segítségért, mégpedig Darby Sabinihez, aki ugyancsak szerepel a sorozatban, elegáns olasz gengszterré átstilizálva, holott Angliában született olasz volt, és angolnak vallotta magát. A tagok a vezérhez hasonlóan Clerkenwellből, a londoni Little Italyből származtak, de Sabini befogadott telivér angolokat és East End-i zsidókat is. A kemény kézzel irányított bandában egyszemélyi vezetés volt, amelyhez csak a szoros legbelső körnek – Sabini két testvérének és a vezér gyerekkori barátainak – lehetett hozzászólása.

Gyakran kirobbanó erőszak jellemezte Sabiniék, a Birmingham-banda és londoni szövetségeseik véres konfliktusát. Az Alexandra Park lóversenypályán meghalt egy zsidó bukméker; az Epsom Road-i csatában több zsidó bukmékert brutálisan összeverték; a bathi futtatásokon durva jelenetekre került sor, ha a Birmingham-banda egyszer elszabadult. Az ország elszörnyedve figyelte, hogy a bandaháború már nem áll meg a dél-angliai turfoknál, hanem áttérjed Észak-London utcáira is. Ám 1921 őszén meghökkentő fordulat következett be: a birminghamiek békét kötöttek Sabiniékkel, és arra az egyezsége jutottak, hogy a jövőben regionális alapon megosztoznak a zsarolás hasznán. Csakhogy Kimber londoni szövetségeseit kihagyták a szerződésből. Sage minden áron vissza akarta ragadni a hatalmat Sabinitól, ezért 1922-ben a hoxtoni Titánok és az Elefántfiúk támogatásával megalakította Camden bandáját. Újabb véres viszály robbant ki Észak-Londonban, és a fővárost övező lóversenypályákon. Ismét Sabiniék győztek, és akkor rövid időre béke volt. Ám 1925-ben Londonban újra kesztyűt dobtak Sabiniéknek, Sheffieldben pedig kitört a Mooney- és a Garvin-banda háborúja, amelyben egy embert meggyilkoltak. Mooney és Garvin

szenvedélyes lóversenyezők voltak, utcai verekedésekben edződtek, és mindketten szilárdan megvetették a lábukat az acélgyártásáról híres város közepének szegénynegyedeiben. Ám ők nem a turfon szedhető védelmi pénzekért háborúztak, hanem a belváros közelében folytatott szerencsejátékok irányításának megkaparintásáért.

Ennek a bandaháborúnak véget vetett az erélyes rendőri jelenlét, és egy újabb váratlan fordulat: különböző okok miatt, amelyekkel a későbbiekben foglalkozunk, a londoni és birminghami turfok bűnbandáinak hamarosan bealkonyult. Romboltak, rettegésben tartották a bukmékereket és a ló-sport rajongóit, szörnyű sebeket osztogattak, fogvacogtató főcímeiket ihlettek, mondhatni legyőzhetetlennek látszottak. Aztán egyeseknek kedvük támadt törvényesíttetni magukat, hogy tisztességes polgári családjuk lehessen; mások megmaradtak piti bűnözőnek; egy maroknyian pedig vezérek lettek a londoni alvilágban. A nagy többség egyszerűen feledésbe merült, és egyiket se magasztalták fel a bűnözés hőroszává, kivéve az egyetlen Darby Sabinit, akit úgy ábrázoltak, mint a húszas évek tipikus amerikai banditáját, egy maffiózó stílusú „dont”, „Britannia Keresztapáját,” aki ihletet adott a későbbi gengszterfőnököknek. Sabini egyik se volt, mint ahogy a húszas évek más bűnözői sem voltak vakmerő és izgalmas antihősök. Veszélyesek voltak, visszataszítóak és alávalók, zsaroltak, rémítettek és bántalmaztak másokat. Ezzel együtt ugyanolyan fontos és jellegzetes alakjai voltak a viharos húszas éveknek, mint a léha ifjú Káprázatosak, a gondtalan flapperek, a dzsesszrajongók, a sikkes és dúsgazdag kevesek, a kertvárosi kiváltságosok, és a pénznélküliek, a balszerencsések és munkanélküliek sokasága. Ez itt az igazi gengszterek története, amely az 1920-as évek Britanniájának leghírhedtebb bűnbandáiról és a pengesapkások örökségéről szól.

Első fejezet

A PENGESAPKÁSOKTÓL A BIRMINGHAMI FIÚKIG

ORVTÁMADÁS AZ EPSOM ROADON!

Ezzel az ordító főcímmel jelent meg 1921. június harmadikán pénteken a *London Evening News*, riasztó cikkben tudósítva olvasóit, hogy a másodikán tartott futamok végeztével csatározás keltett pánikot Epsomban, és drámai rajtaütésre került sor, mikor mintegy száz rendőr lecsapott egy sörkertben egy nyitott társaskocsi (autóbusz) utasaira. Huszonnyolc személyt letartóztattak, köztük kettőt löfegyverrel és lőszerrel történő visszaélésért. A szemléletes, egészlapos cikk beszámolt egy délutáni támadásról a Tégláégető kocsmá közelében az Ewell Corneren: egy banda megrohant egy automobilos embercsoportot, amelyből néhányakat kórházba kellett szállítani. A támadók simán elszelelhettek, mert az Epsomból távozó versenylátogatók elfutottak előlük. Voltak, akik rémülten rákiáltottak sofőrjükre, hogy azonnal forduljon be a sarkon; sokan visszamenekültek Epsomba, vagy más utakon tértek haza. Egy riadt epsomi látta, mi történt. A kocsmával szemközt egy személyautó járatta a motorját, a mellette álló ember

távcsővel kémlelte az utat. Mikor azt mondta: „Jönnek, fiúk!”, az automobil teljes sebességgel kilőtt. Az első kerekek nagy robajjal kidurrantak a közeledő járművel történő ütközéstől, amelynek utasait rögtön meg is támadta egy tíz-tizenöt fős banda, kalapáccsal, húsvágó bárdal, palackokkal, téglákkal és karókkal. Utána majdnem az utolsó szálig beugrottak a közelben várakozó társaskocsiba, és elrobogtak.¹⁰

Mivel még tartott az ír függetlenségi háború, és a sajtó naponta tudósított a brit erők és az ír köztársasági gerillák összecsapásairól, az emberek nagyon féltek, és néhány szemtanú komolyan hitte, hogy terrortámadást látott. Egy betelefonáló figyelmeztette a rendőrséget, hogy a Sinn Féin fellázadt.¹¹ Egy rendőrfelügyelő nyomban összeszedett egy osztagot, és a helyszínre sietett. Három sebesültet és két súlyosan megrongálódott autót találtak az út mellett. A felügyelő a nagy-londoni térség összes őrsének továbbította a támadók társaskocsijának leírását.¹² Egy fiatal közrendőrnek feltűnt a Kingston Hill-i Szent György fogadónál egy jármű, amelyre illett a leírás. Ahogy tájékoztatta a feletteseit, nyomban húznál több egyenruhás és civil ruhás rendőr sietett a hotelhez kerékpáron és rekvirált autókon. Hamarosan követte őket a rendőrségi motorcsónakos erősítés, amellyel együtt a létszám száz körül járhatott.¹³ Körülvették a kocsmát és a kertet, ahol a társaskocsin érkezett személyek ittak. Egy rendőr kiszedte a motorból a gyújtógyertyákat, mozgásképtelenné téve a járművet, miközben a többiek előrenyomultak a füvön. Elsőnek Dawson őrmester ért oda a bandához. Rájuk szegezte a revolverét, és azt kiáltotta: „Az elsőt, aki szökni próbál, lelövöm!” Miután a letartóztatások megtörténtek, a rendőrség megállapította, hogy a társaskocsi üvegcsereppel teleszórt padlója vértől mocskos. Találtak egy megtöltött Mausert, kalapácsokat, nagy köveket, és egy bárdot. Az egyik

kalapácsból csak a feje volt meg, mintha a nyele letört volna a harcban.¹⁴

Másnap huszonnyolc személy ellen emeltek vádat tíz másik személy elleni súlyos testi sértés miatt. De nem voltak a Sinn Féin tagjai, és semmi közülük sem volt az ír szabadságharcosokhoz. Az *Evening News* felfedte, hogy közismert alakjai a futtatásoknak, noha nem bukmékerek.¹⁵ Megalapozott kijelentés volt. A letartóztatottak többsége a Birmingham-bandához tartozott, amely éppen a londoni Sabini-bandával háborúzott a dél-angliai lóversenypályákon szedett védelmi pénzért. Ám az áldozatok nem londoniak voltak, hanem leedsi bukmékerek. Korábban a Birmingham-banda szövetségesének számítottak, de nemrég átálltak Sabinihez, és a Birmingham-banda szerint ezzel kiérdemelték a büntetést. Az Epsom Road-i orvtámadás fontos állomása volt a hatalmi harcnak. A támadók sokaságának bevonásával végrehajtott, jól kitervelt akció véres figyelmeztetés volt a bukmékereknek, hogy mi történik azzal, aki cserbenhagyja a Birmingham-bandát. Mivel pedig az áldozatok zömmel zsidók voltak, a rajtaütés alkalmat kínált arra is, hogy a birminghamiek kiélhessék habzó szájú antiszemitizmusukat.

Ám az akciónak az Epsom Roadon nem lett meg az a hatása, amit a Birmingham-banda remélt. Azt érték el vele, hogy a londoni bukmékerek, zsidók és nem-zsidók, még inkább Sabiniéktől várták a védelmet. A sajtó egyhangúlag elítélte a támadást, és a rendőrség még harciasabban lépett fel a bandával szemben, amelynek tizenhét legveszélyesebb tagját bebörtönözték. A támadás égbe kiáltó részleteivel és az ítéletekkel később foglalkozunk, itt csak azt kell hangsúlyoznunk, hogy az elkövetők valamennyien egykori pengesapkások voltak, és előéletük elemzéséből megláthatjuk, hogyan élt

tovább a pengesapkások öröksége a Birmingham-bandában és Britannia első nagy bandaháborújában.

BANKS BRANCSA

A letartóztatottak és elítéltek között volt Edward Banks, korábbi nevén Edward Pankhurst, az epsomi utazás szervezője.¹⁶ 1878-ban látta meg a napvilágot elsőszülöttként egy népes családban. Alacsony ember volt, mindössze 160 cm magasra nőtt. Ennek ellenére sose került a verekedést. 1904-re már hétszer ítélték el verekedésért és hivatalos személy elleni erőszakért. Az egyik ügy ékesszólóan mutatja Banks robbanékony természetét. 1903-ban, amikor egy rendőr megrótt a káromkodásért, Banks berohant a házába, és a padlásszoba ablakából kihajított szódásüveggel mellbe találta a rendőrt.¹⁷ De elítélték már kisebb értékű lopásokért is, meg egy betörésért egy raktárba, és még szerencsésnek mondhatta magát, amiért jóhiszeműséget állapítottak meg az ácsorgásában, ugyanis a csavargást tiltó 1824-es törvény értelmében a rendőrnek le kellett tartóztatnia azt a személyt, aki feltételezhető vétkes szándékkal tartózkodott közterületen. Ezt a lézengésre is érvényes paragrafust alkalmazták a zsebtolvajlással gyanúsítható egyénekre. Banks ekkor már a Birminghami Fiúk közé tartozott, és ő is végigrabolta Közép-Angliát. 1904-ben őt és cinkosát bűnösnek találták bolti betörésben és lopásban, amikor 100 font értékű arany- és ezüstórát, aranygyűrűket és egyebeket tulajdonítottak el egy nottinghami üzletből. Bankset tizenkét hónapra lecsukták.¹⁸ A tárgyaláson elhangzott, hogy Banks egy birminghami tolvajbanda vezére, és nagyon kétes karakter.¹⁹ Az is volt: alighogy kiengedték, máris nyakig belekeveredett a hírhedt Garrison Lane-i vérbosszúba.

Mint azt a *Peaky Blinders* - Az igaz történetben részletesen leírtam, egyesek a pengesapkások végét látták ebben a különösen erőszakos háborúban, amely a szegénynegyedekben tombolt 1908-tól 1912-ig.²⁰ Olyan emberek vívták, akik mondhatni szomszédok voltak a belvároshoz közel eső Bordesley-ben és Deritendben. Az alávaló Sheldon fivérek, a *Birmingham bandája* sorozat Shelby családjának ihletői, kerültek szembe egy Billy Beach nevű kemény emberrel és a cimboráival.²¹ 1909 januárjában revolverrel hadonászó emberek törtek be a Sheldon-párti Banks otthonába. A házigazdát keresték, de nem találták.²² Rá egy évre, 1910 augusztusában az ittas állapotú Bankset letartóztatták lőfegyverrel és lőszerrel való visszaélésért. Azzal védekezett, hogy már három este is betörtek hozzá: rájuk rúgták az ajtót, és bezúzták az ablakokat. Azért vásárolta meg a revolvért, hogy ne ismétlődjenek meg az atrocitások. Tagadta, hogy Beach lelövésével fenyegetőzött volna, de miután elítélték egy hónap kényszermunkára, így fogadkozott: „Ha innen kikerülök, tizenkét hónapot fogok kapni, vagy lógni fogok miatta!”²³

Bankset aztán mégse kötötték fel Beach miatt, sőt, a következő tíz évben mintha jó útra tért volna. Nem tartóztatták le semmiféle komolyabb bűncselekményért, és az anyagi helyzete feltűnően javult. Korábban utcai árus volt, bizonytalan keresettel, kézi kocsiról kínálgatta a zöldséget, vacak sorházban lakott; de 1921-re zöldségkereskedése volt a Digbeth utca 67. szám alatt a Bull Ring piaca előtt, a felesége és ő a ház emeletén laktak. A közelben volt egy másik üzlete is, ahol halat és nyúlhúst lehetett kapni.²⁴ Tizennégy embernek adott munkát, és a letartóztatása után képes volt kifizetni az irdatlanul magas, ezerfontos óvadékot, valamint hét kezeslevelet is szerzett, összesen 3000 font értékben.²⁵ Tekintve hajdani

és majdani büntetteit, valószínű, hogy törvénytelen ügyleteknek köszönhette a sikerét.

Az világos, hogy volt egy csoportja a birminghami gengben. Bár a hírhedt Billy Kimber volt a fővezér, ez a banda semmiben sem emlékeztetett egy modern, szervezett szindikátusra, és nem is volt olyan zárt, mint Sabiniék gengje. Véletlenszerűen egymáshoz csapódott semmirekellők laza halmaza volt. Szétforgácsolt jellege miatt a Birmingham-bandának nem volt meghatározott támaszpontja, vezető családja; mivel pedig a városon kívül ügködött, és nem támasztott magának utódot, nem lett belőlük néphagyomány, és a második világháború után szinte nyomtalanul eltűntek a feledésben. Ám az 1980-as évek végén kaptam egy névtelen levelet, amelyből megtudtam, hogy az Epsom Roadon elkövetett orvtámadás után letartóztatott személyek között volt a Sherlock Street-i Billy Hayden, „Banks Brancsának egyik tagja, aki bárdot forgatott a nagy csatában.”²⁶

Haydent még az epsomi tetthelyen letartóztatták. Noha nem volt magasabb 165 cm-nél, Hayden igencsak megállta a helyét a harcban. 1909-ben összeverekedett az utcán egy apával meg a fiával, akikkel előzőleg szóváltásba keveredett a kocsmában. Miután Hayden másodszor is leütötte az apát, egy szemtanú elfutott rendőrért. Mire visszatértek, a fiú megdöfte Haydent a bal járomcsontja felett, egy nagyon veszélyes ponton, mint azt egy orvos később megállapította.²⁷ Egy évvel később Haydent másokkal együtt letartóztatták, mert fej vagy írást játszottak egy vasárnap délután. Ez volt a pengesapkások kedvenc szórakozása.²⁸ Akkor már kétszer elítélték lopásért, mégsem volt tipikus bűnöző, és nagyon különbözött a többiektől, akiket vele együtt vettek őrizetbe. 1911-ben huszonnégy éves volt, foglalkozására nézve mészáros. Felesége, Annie, gyárban dolgozott. Volt egy kisfiuk és egy kislányuk.

Hayden, a dolgozó ember, híven szolgálta a hazáját. Hét évig volt a tagja a Különleges Tartalékos Erőknek, ahonnan 1912-ben kilépett, ám 1914 szeptemberében, röviddel az után, hogy kitört az első világháború, önként bevonult a Királyi Warwickshire-i Ezred 10-ik zászlóaljához. Mivel akkor még nem írták elő a kötelező magasságot, szolgálatra alkalmasnak találták, és 1915 júniusában átvezényelték Franciaországba. A háború vége felé Annie értesítést kapott, hogy a férje hősi halált halt, ám ez tévedés volt, amit hamarosan helyesbítettek: Hayden fogságba esett. Kijutott neki a háborúból: harcolt többek között az alberti, a meneni, és a passchendaele-i ütközetben. Zászlóalját 1918. március 21-23. között bevetették a Szent Quentin-i csatában. Ekkor fogták el a németek, attól kezdve német bányákban kellett dolgoznia.²⁹ Leszerelése után utcai árus volt, amiből csak nyomorogni lehetett, ezért az 1921-es bányászsztrájk idején elment a Fekete Vidékre, hogy külfejtéssel kitermelhető, silány lignitet bányásszon. Nehéz, piszkos, alulfizetett munka volt, távol a családtól. Talán ezért nem állhatott ellen a turfon könnyen szerezhető pénz kísértésének, és így csapódott Banks Brancsához.

Hayden utcája közel volt Banks lakásához. Az orvtámadás több más elítélte ugyancsak Banks közelében lakott, ezért valószínű, hogy ők is a Brancshoz tartoztak. Köztük volt William Bayliss a Barford Streetről. A Barford az egyike azoknak a birminghami utcáknak, ahol először tűntek fel a bunyós bandák, a pengesapkások előfutárai.³⁰ Bayliss, akit többször elítéltek prostituáltak futtatásáért, a Birmingham-banda szelleméhez híven zsidógyűlölő volt.³¹ 1892-ben a tizenkilenc éves Baylisst és két másik huligánt elítélték *Judenhetze* miatt, amit leginkább kispályás pogromnak fordíthatnánk.³² Minden ok nélkül halálosan gyűöltek egy németországi zsidót, és azzal fenyegetőztek, hogy „félholtra verik”, ha elkapják. Mi-

kor találkoztak vele, hasba rúgták, és Bayliss ütlegette a nadrágszíjával. Utána súlyosan megfenyegették az áldozatot, hogy ne merje feljelenteni őket. Annyira megfélemlítették, hogy nem volt hajlandó azonosítani a bántalmazóit, amíg a rendőrbírók meg nem nyugtatták, miszerint „Birminghamben elég erős a törvény, hogy megvédje a külföldieket, és ha további kísérletek történnének a bántalmazásra, azt haladéktalanul közölni kell a rendőrséggel”.³³

Öt évvel később Bayliss egy részeg bandával ácsorgott az utcáson, ahol mindenkibe belekötöttek, és káromkodtak. Amikor egy rendőr megparancsolta, hogy oszoljanak, a részegek nekiestek. Összeverődtek a sajtátók, de csak egy aszszonyban volt annyi bátorság, hogy a rendőr sípját megfújva kérjen segítséget, mire Bayliss karon rúgta. A tettlegességekért összesen hat hét kényszermunkára ítélték³⁴, ám ez nem vette el a kedvét az erőszakoskodástól. 1914 júliusában egy székkal megütött egy rendőrt, amiért négy hónap kényszermunkát kapott. Nem volt állandó munkája. A rendőrségnél az volt róla a vélemény, hogy „alkoholista, és ittas állapotban fokozottan erőszakos. Mindig a leghitványabb tolvajok és prostituáltak társaságában mutatkozik.”³⁵

Három másik letartóztatott is benne lehetett a Brancsban, mert Banks üzlete és otthona közelében laktak: Thomas Conway, Thomas Eivers és Alfred Jackson. Conway-t 1919-ben húsz shilling pénzbüntetésre ítélték, mert úgynevezett „korona és horgony” táblajátékot játszott a Gosforth Parkban a lóversenyen. A Birmingham-banda tagjai azért szerették ezt a tiltott szerencsejátékot, mert a cinkelt kockákkal mindig ők nyertek.³⁶ A szándékos károkozásért és testi sértésért elítélt Eivers tolvaj volt, és a lóversenyek állandó szereplője.³⁷ Egyiknek sem volt állandó munkája.³⁸ Mint ahogy Alfred Jacksonnak sem, aki ugyancsak kisstílu tolvajokkal cimborált. 1914

márciusában a huszonhárom éves Jacksont letartóztatták, mert gyanúsán lézengett Burnleyben, míg Liverpoolban elítélték betörésért és ékszerlopásért. Mivel a priuszában nem szerepeltek súlyos tételek, és úgy látszott, hogy csak nálánál rosszabb társaságba keveredett, mindössze hat hónapra csukták le.³⁹ Csakugyan rossz társaságba keveredett, és utol is érte őket rosszaságban. Jacksont, aki fuvarosnak adta ki és 1919 júniusában már Alfred John Thomasnak szólíttatta magát, számos más birminghami zsebtolvajjal együtt letartóztatták Newcastle-ben, őt konkrétan azért, mert három fontot lopott el egy embertől, miközben az felszállt a gosforth-i turfra induló buszra. A zsebtolvaj bandák egy „megakasztóval” és egy „csikissel” dolgoztak. A megakasztó beállt a busz ajtajába, a csikis volt a tulajdonképpeni tolvaj, aki kizsebelte a kettőjük közé szorult „birkát”. A banda többi tagja falazott a cimboráknak.⁴⁰ Ez alkalommal Jackson volt a csikis. Három hónap elzárást kapott, mert már korábban is volt büntetve lopásért és sérülés okozásáért.⁴¹

BUNYÓSOK ÉS PENGESAPKÁSOK

Banks a Brancson kívül más nehéz fiúkat is beszervezett az Epsom Road-i orvtámadásba, többek között a három Tuckey fivért. Banks zsebmetszőitől és vagányaitól eltérően a Tuckey-k nem a piac környékén laktak, hanem a város központjától északra eső Astonból jöttek, és nem voltak hivatásos bűnözők. Ketten kőművesek voltak, a harmadik dróthúzó, és nem is jártak rendszeresen lóversenyre. Ha mégis megtették, nem lopni mentek, hanem zsarolni, és beszédni a pénzt a megrémített bukmékerektől. Kemény emberek voltak. Ők is azt bizonyítják, hogy a Birmingham-banda a pengesapkások öröksége, mert két Tuckey is a tagja volt a hírhedt utcai

bandának. A legidősebb fivér, az ötvenhárom éves Thomas Tuckey bunyós volt, akárcsak Bayliss. Rosszul megépített, csatornázatlan sorházban nőtt fel. 1887-ben, tizenhét évesen poharat vágott a nyomozó fejéhez, akit kihívtak egy kocsmai verekedéshez. Három hónap kényszers munkára ítélték. A hitvány koszt, a felügyelők komisszája és a könyörtelen robot – taposómalom órákon át, megállás nélkül, minden áldott nap – sem térítette jobb belátásra. Két évre rá őt és egy barátját bunyósként említik a letartóztatási jegyzőkönyvben, mert bántalmaztak egy rendőrt, aki őrizetbe akart venni egy embert. A bunyós banda közismert tagjaival együtt „brutálisan ütlegelték fejét és törzsét, szétverték a sisakját, és erősen vérző sebet ejtettek rajta.” Tuckey-t ezúttal kilenc hónap kényszers munkára ítélték.⁴²

Aston Crossból származott, és egyik vezetője volt a helység hírhedt bunyós bandájának, akárcsak öccse, Henry „Harry” Tuckey. 1894 szeptemberében Harry Tuckey-t és egy barátját azzal vádolták meg, hogy súlyosan bántalmaztak egy harmadik embert. Előzőleg mindhárman részt vettek a rivális bunyós bandák összecsapásában a csatorna partján. Utána a vontatóúton ballagtak, amikor Tuckey egyszer csak megütötte, majd megrugdosta az áldozatot. Mindössze tíz shilling bírságra és az eljárási díj kifizetésére ítélték.⁴³ Az erőszakos Tuckey sok más pengesapkához hasonlóan kistíllú tolvaj is volt. Ő, és a legkisebb testvér, Edward, különösen szerettek biciklit lopni. 1908-ban kettőt elkötöttek Bristolban, amiért fejenként három év kényszers munkára ítélték őket. Hat évvel később, 1914 októberében vétkesnek találták őket betöréses lopásban, amelynek végeztével bringákon karikáztak el a tetthelyről. A hosszú büntetés indokolásában a bíró kifejtette, hogy „priuszukból ítélve az elkövetők nemcsak névleg, de a bűnben is testvérek.”⁴⁴ Valóban azok voltak, és Harry

Tuckey a szabadulás után is folytatta a bűnözést. 1918 februárjában, amikor viszonyt folytatott egy katona feleségével, megtámadta a férjet, és úgy szájba rúgta, hogy annak négy foga meglazult, és a sebet három öltéssel kellett összevarrni.⁴⁵

Thomas Tuckey (175 cm) és Harry Tuckey (171 cm) magasak voltak bunyósnak és pengesapkásnak, akiknek a túlnyomó többsége, hasonlóan Edward Tuckey-hoz, a 170 cm-t sem érte el. Edward is csatlakozott a testvéreihez az Epsom Roadon. Dédunokái, Lesley és Robert Staight így emlékeznek rá:

Noha tényleg nagyon rossz fiú volt, a családban jó embernek tartották. Sose emelt kezet se a feleségére, se a gyerekére. Persze ivott, mint a kefekötő, és tudtuk, hogy eljárogat a testvéreivel meg a cimborákkal. Néha elővette a kőműveskalapácsát, és eltűnt „üzleti okból”. Voltak hosszú időszakok, amikor a szenes-pincében tárolta a szerszámaint (nyilván akkor, amikor éppen hűsölt), de a munkából is úgy emlékeznek rá, hogy keményen dolgozott.

Tuckey felesége, Florence, „kedves hölgy volt, mindig hümmögött és dudorászott. Olyan igazi erős mátriárka. Ha Edward berúgott, olyankor elzavarta, hogy feküdjön le, és aludja ki magát. Egyetlen gyerekük volt, Violet, de azt hogy elkényeztették! Zongoraóra, balett. Ő is és Florence is nagyon csinosan voltak öltözve. Florence-nek szörme stólái voltak.”⁴⁶ Edward Tuckey igencsak jól keresett mellékállásban a bukémekerek zsarolásán, de őt és a fivéreit nem annyira a várható nyereség csábította az Epsom Roadra, Banks Brancsához, hanem a lehetőség, hogy eltáncálhassák a londoniakat. Ugyanez sarkallhatott más kiszolgált bunyósokat/pengesapkásokat is, például Jack Allardot.

Allard 1870-ben született Sparkbrookban, két mérfölddel délnyugatra a Bull Ringtől. 175 cm magas volt, származásához képest ugyancsak megtermett, verekedésektől forradásos orrával és homlokával ijesztő jelenség. Gyűlölte ő is a rendőrséget, mint minden bunyós. Huszonhárom évesen orrba vágott egy rendőrt és megrugdosta.⁴⁷ Két évvel később három betörő tárgyalásán őt nevezték meg főkolomposként, és huszonegy hónap szabadságvesztésre ítélték.⁴⁸ De főleg verekedőként tett szert hírnévre. 1907 februárjában, egy pén-teki napon munkanélküli kőművesekkel iszogatott egy kocsmában, és nagylelkűen több rundot is fizetett nekik. Aztán a kőművesek követelték, hogy adjon nekik fél koronát. Allard megtagadta, és az ezt követő verekedésben szörnyű rendet vágott egy súlyos bottal. Távozóban még két másik embert is megütött, mielőtt letartóztatták. A bíróság elnéző volt vele. Tíz shillingre és az eljárási illeték kifizetésére vagy egy hónap kényszermunkára ítélték ittasságért és testi sértésért.⁴⁹

Allard, aki vízvezeték-szerelőnek adta ki magát, 1900 környékén társult valamilyen lovizó lumpenekkel és a Birminghami Fiúk egyikével. A következő tizenegy évben elítélték, mert gyanúsán lézengett a lincolni futtatáson, továbbá Brightonban és Bathben. A két utóbbi helységben álnevet használt.⁵⁰ Hihetőnek tűnik, hogy egy versenyen kirobbant szóváltás fajult emberöléssé, amelynek Charles Cutler, egy bukméker segédje lett az áldozata. Cutler és Allard közel laktak egymáshoz: Allard a sparkbrookki Ladypool Roadon, Cutler az üzleti negyed szélén. Korábban is összekaphattak már valamin, amikor is Cutler fejbőre felszakadt, és a fülét megharapták. 1912. február 29-én, a végzetes támadás délutánján Cutler elmesélte az anyjának, hogy találkozott Allarddal, aki fogadkozott, hogy „ha egyedül meglátja, kiböki a szemét az esernyőjével.” Este Cutler hazakísérte a barátnő-

jét. Kevéssel rá Mrs. Cutler rendőrsípok sivítását hallotta. Kiment az utcára, és látta, hogy a fia a csatornában hever, véresen, haldokolva. Az emberek összecsdültek, Allardot lefogta egy rendőr. Mrs. Cutler hallotta, miket mond Allard: „Egész nap őt vártam, és kicsináltam, mert ki akartam csinálni!”, és „Kiloccsantom a rendőr agyát!” Mrs. Cutler beszámolóját megerősítette a letartóztatást foganatosító rendőr, hozzátéve, hogy Allard esküdözött: „Ha nálam lenne a revolverem, kiloccsantanám az agyát, és annyi!”

Egy szemtanú elmondta, hogy elhaladt Cutler és Allard mellett az utcán. Aztán egy puffanást, majd egy nyögést, végül azokat a szavakat hallotta: „Nesze, te rühes kutya!” Megfordult, és látta, hogy Cutler a csatornában fekszik, Allard felette áll, és úgy tartja a kezében az esernyőt, mintha döfni akarna vele, vagy már döfött volna. Mikor megérkezett a rendőr, Allard káromkodni kezdett: „Mert ezt nem lehet annyiban hagyni, és én – nem is hagytam!” (A gondolatjel az újságokban trágárságot jelentett.) Cutlert eszméletlenül vitték be a városi kórházba. Orrából dőlt a vér, a jobb szeme belső sarkában lyuk tátongott, mert a szúrás áttörte a szemgödör csontos falát. Volt egy másik törés a tarkón is, ahonnan lepattant egy centiméternyi csont. A súlyosan sebesült Cutler belehalt az agyzúzóadásba, amelyet a szemüregen át a koponyába hatoló eszköz okozott. Egy orvos szerint a sebet okozhatta egy esernyő hegye, bár ahhoz nagy erőt kellett volna kifejteni.

Egy másik szemtanú a gyilkosság délutánján Birmingham belvárosának egyik kocsmájában együtt iszogatót Cutlerrel, aki előhúzott egy bokszer. A kérdésre, hogy csak nem ezzel akarja elintézni Allardot, Cutler azt válaszolta: „Mit gondolsz, miért szereztem be?”⁵¹ Az eszméletlen Cutler mellett valóban találtak egy véres bokszer, amit a gyilkossággal

vádolt Allard fel is használt a maga védelmére. Erősködött, hogy Cutler többször megfenyegette. Összecsapásuk napján valamivel korábban találkoztak, amikor is Cutler esküdözött, hogy az első adandó alkalommal „hazavágja” Allardot. Este, miután teleitta magát, Allard saját állítása szerint éppen hazafele tartott, amikor szembejött Cutler. Ütésre emelte a kezét, amelyre bokszert húzott. „Nesze, te rühes kutya!”, mondta. Allard beismerte, hogy valóban maga elé kapta az esernyőjét, mert hárítani akarta az ütest. Cutler nem tudott fékezni, ezért szúrta fel magát az esernyőre.

Az esküdtszék elfogadta ezt az örült magyarázatot, és Allardot nem gyilkosságban mondta ki bűnösnek, amiért felkötötték volna, hanem gondatlanságból elkövetett emberölésben, és minden bizonyíték ellenére azt tanácsolta a bírónak, legyen irgalmas. A bíró megfogadta a tanácsot, és csak hét év szabadságvesztésre ítélte Allardot⁵², aki a szabadulása után 1917 októberétől az Austin Motor Companynél dolgozott. Precíz munkafelügyelőnek bizonyult, és általában jó minősítést kapott. Később munkanélküli lett, úgyhogy vásárolt egy lovat meg egy szekeret, és zöldséget árult az utcákon. Ám a birminghami rendőrség nyomatékosan kijelentette, hogy „továbbra is összejátszik a turfon garázdálkodó tolvajokkal, és a legtöbb versenyen velük mutatkozik.”⁵³

Ugyancsak a Birmingham-banda tagja és ugyancsak gyilkos volt John Lee, aki a korhoz képest szintén magasra nőtt: elérte a 172 cm-t. Bordesley-ből származott, amely Sparkbrookkal, Allard szülőföldjével határos. Ő is benne volt egy pengesapkás gengben, és 1899-ben, tizenkilenc éves korában tizenkét hónap szabadságvesztésre ítélték emberölésért. Két évvel később egyik cinkosával, Arthur Griffiths-szel tetteleg bántalmaztak egy fuvarost.⁵⁴ Miután 1902 januárjában ismét elítélték tettelegességért, összeveszhetett Griffiths-szel, mert

bűnösnek találták egykori barátja elleni súlyos testi sértésben. Noha tizennyolc hónap kényszermunkára ítélték, Lee most már annyira elvadult, hogy 1903-ban gyilkossági kísérlettel vádolták Charles Connor ellen, aki hamarosan belekeveredett a már említett vendettába a Garrison Lane-en.⁵⁵

A barátaiak gyűlöltek egymást. Az augusztusi bankszüneti napon Lee bárdal támadt rá egy emberre a bordesley-i Hazatérő Tengerész kocsmában. Este immár revolverrel felfegyverkezve rárohant a Garrison Lane-en Connorra, és karon, illetve lábon lötte. Amikor a tárgyaláson egy Julia Kane nevű tanút szólítottak, Lee dühe nem ismert határokat. A legmocskosabb, legvadabb szitkokat zúdította a nőre, majd általános megdöbbenésre előhúzott a zsebéből egy nagy, kerek követ, és átkozódva hozzávágta Kane-hez. Szerencsére nem talált, és a második dobása is mellément. Nyolc rendőr a szélrózsa minden irányából a vádlottak padján átmászva igyekezett lefogni Lee-t, aki eszeveszetten küzdött, amíg le nem teperték, és meg nem adta magát. Hátrabilincseltek a kezét, és felültették, de ő tovább mocskolta a tanúkat, és mindenféle szörnyűséggel fenyegette őket, meg a rendőröket. Azt ordította, hogy ha húsz évet kap, akkor sem felejtí el őket, és ha most lenne nála egy stukker, itt helyben lelőne mindenkit. Különösen Kane-t gyűlölte, és megesküdött, hogy ha utoléri, azonnal meg fogja ölni.⁵⁶

Lee-t bűnösnek mondták ki sérülés okozásában és gyilkossági kísérletben, amiért öt év fegyházra ítélték. Szabadulása után együtt élt egy Ada Bailey nevű fiatal nővel, akit bántalmazott. 1908 februárjában a még mindig csak huszonhét éves Lee-t súlyos testi sértéssel vádolták Bailey ellen. A szemtanúk szerint a nő a hentesnél tartózkodott, amikor berontott Lee, és oldalba, illetve combon döfte az élettársát. Ennek ellenére a kórházból elbocsátott Bailey visszaköltözött Lee-hez, aki

továbbra is verte. Bailey, aki rettegett Lee-től, kezdetben még azt is tagadta, hogy a férfi megkéselte, és azzal a képtelen módszerrel hozakodott elő, hogy beleesett egy ácskapocsba. Később visszavonta ezt az állítását. Lee nem volt hajlandó bűnösnek vallani magát, azt mondta, Bailey csak féltékenységből jelentette fel, mert ő el akarta hagyni, ugyanis nem hajlandó együtt élni egy alkoholistával. Fellebbezését figyelmen kívül hagyták, és lecsukták újabb öt évre.⁵⁷

Lee javíthatatlan volt; szabadulása után rögtön folytatta a bűnözést. Más Birminghami Fiúkhöz hasonlóan szélteben-hosszában bejárta az országot. 1917 júliusában bűnösnek találták egy surrey-i betörésben, és 350 font értékű ékszer ellopásában. Mivel mérföldes bűnlistája volt, ismét lecsukták öt évre.⁵⁸ Röviddel az epsomi orvtámadás előtt szabadult, akárcsak Joseph Witton, egy hasonlóan erőszakos ember, aki ugyanabban az utcában lakott, mint Lee. Wittonnak sebhelyei voltak a jobb halántékán, a homlokán, és a bal szeme alatt. Különös ismertetőjele volt, hogy Buffalo Bill képét és egy ökölvívót tetováltatott a jobb karjára, és egy virágkoszorút a balra. Wittont tizennégyszer ítélték el 1900 és 1908 között. Az elsőnél tizennégy éves volt. Bűnlajstroma három doboz konzervdisznósajt és egy doboz szardínia eltulajdonításától egy erszény ellopásáig, a káromkodástól a lerészegedésig, a csavargástól a testi sértésig terjedt.

Veszélyes és gonosz ember volt. 1909 márciusában elítélték két rendbeli erőszakos rablótámadásért.⁵⁹ Előző októberben két bűntársával megtámadott a Snow Hill pályaudvar közelében lévő egyik utcán egy kézművest. Az áldozatot fejbe rúgdosták, és amikor elájult, kiürítették a zsebeit. Öt hónappal később, 1909 februárjában Witton azon hét-nyolc személy között volt, akik „a város egyik szegénynegyedében gyilkos támadást intéztek egy ékkőkereskedő ellen”.⁶⁰ A támadásban

szerepe lehetett a fajgyűlöletnek is, mert Ismail Razagoffot, az áldozatot, muszlim felekezetűként azonosították. Razagoff, aki üzleti ügyben került Birminghambe, elment egy nővel egy házba az utcai bandáitól régóta rossz hírnek örvendő Thorp Streeten. Amikor Razagoff távozni próbált, a nő és egy csomó férfi nekiesett és kirabolta. Ezért és az előző rablótámadásért Wittont négy év szabadságvesztésre és tizenöt korbácsütésre ítélték a macskával.⁶¹

A kilencfarkú macska brutális valami volt: egy kilencágú, csomós kötélkorbács, amellyel a foglyokat büntették, és kizárólag rablótámadás esetén volt használható. 1887-ben kapott széles nyilvánosságot, amikor Day bíró korbácsolásra ítélte a liverpooli High Rip-banda tagjait, ám Birminghamben évek óta nem alkalmazták. Egy helyi lap vezércikke dicsérte az ítéletet: „Sajnos a bűnöző osztály egyes tagjait olyan kevés választja el a barbároktól, hogy érzéketlenek minden más büntetéssel szemben”. Az ő esetükben a korbácsolás visszatartó erő lehet. Nem lett az. Liverpoolban Day ítéletei után megszorodtak az erőszakos rablótámadások; Birminghamben pedig Witton még több erőszakos bűncselekményt követett el.⁶²

Miután lehúzta a négy évet, tizennyolc hónap kényszermunkára ítélték, mert 1914 márciusában elloptott egy erszényt.⁶³ Szabadulása után, mivel tartalékos katona volt, 1915 júniusában bevonult a worcestershire-i ezredhez. Franciaországban és Gallipoliban szolgált, meg is sebesült, ennek ellenére katonai szempontból „érdektelennek” minősítették. 1916-ban katonának nevezik, miután egy eltávozáson belekeveredett egy rendőrveréssel járó csetepatéba.⁶⁴ Két évvel később dezertált, és letartóztatták betörésért. Enyhítő körülményként számításba vették, hogy Gallipolinál megmentette egy bajtársa életét, de azért még elítélték tizenkét hónap

kényszermunkára.⁶⁵ 1919 júliusában kiszabadult, de képtelen volt távol tartani magát a bűnözéstől. Napokon belül letartóztatták, mert gyanúsán lézengett egy birminghami villamosjárat végállomásánál. Őt és cinkosát tolvajok és zsebmetszők bűntársának, valamint egy közismert banda tagjainak nevezik. Letartóztatásánál azt mondta a nyomozónak: „Hát én egy bolond vagyok! Csak hat napja szabadultam, és tudom, hogy ez mit jelenthet!” Valóban bolond volt, de veszélyes bolond. Tizenkét hónap kényszermunka után 1920 szeptemberében visszaküldték a börtönbe, mert Worcesterben lopott.⁶⁶ Ezúttal bizományi ügynöknek nevezte magát. Egyesek, akik nagyon értettek a lóversenyzéshez, ügynökölésből éltek: mások helyett fogadtak, és jutalékot kaptak érte. Ez volt a mindenre ráhúzható, kedvenc kifejezése a Wittonhoz hasonló zsebtolvajoknak, banditáknak és csalóknak a bűntetteik álcázására, és a törvényesség színlelésére.

AZ ÖSSZVÁROSI BANDA

Noha Birmingham különböző részeiből származtak, a Witton-, Allard- és Tuckey-féle lóversenypiócák óhatatlanul találkoztak országszerte a pályákon és a kocsmákban. Mr. Gilliver, aki ismerte a Birmingham-banda tagjait, így emlékezett: „A birminghami csürhe itt lógott a városban a halpiacnál meg az ócskapiacnál. Itt lógtak, ha nem volt verseny.”⁶⁷ Ez a „lógás” a magyarázat Ernest Hughes részvételére az Epsom Road-i orvtámadásban. Hughesnak nem volt állandó lakhelye, és 1919-ben a warwicki versenyeken megbírságolták tiltott társasjáték miatt.⁶⁸ Arra is magyarázattal szolgál, mit keresett velük William Henry „Harry” Stringer, az egyetlen őrizetes, aki a Birmingham közepétől nyugatra eső Ladywoodból származott. Ő is katonaszökevény és gaz-

ember volt. Mint az önkéntes hadtest tartalékos, 1907-ben, tizennyolc éves korában bevonult a worcestershire-i ezredhez. Említést érdemel, hogy az igazolása szerint nem tudta, élnek-e még a szülei, és nem volt állandó lakhelye. Katonai teljesítménye siralmas volt, heteken belül megbüntették engedély nélküli távozásért. Pár hónappal később fogdába vágták renitenciáért. Ezek után dezertált. Egy polgári bíróság hat hónap szabadságvesztésre ítélte lopásért. 1909 januárjában leszerelték.⁶⁹

A többi őrizetbe vett támadóhoz hasonlóan ő is megbízható cinkosa volt a lóversenypályák zsebtolvajainak és piócáinak. 1912-ig kilencszer ítélték el rendőri intézkedés akadályozásáért, és más kisebb bűncselekményekért, háromszor lopásért, egyszer Doverben, másodszor Cheltenhamben. 1912-ben tizenkét hónapra lecsukták, mert hamis pénzt akart forgalomba hozni. Szabadulása után rögtön újra bűnözött, így veszélyes tolvajnak minősítették.⁷⁰ 1916 januárjában Stringer ismét bevonult, majd ismét dezertált. Hamarosan elítélték Liverpoolban is, Birminghamben is⁷¹. 1920 januárjában, amikor egy bukméker írnokának adta ki magát, tizenkét hónapra ítélték, mert gyanúsán lézengett a birminghami vilamosmegállóknál.⁷² Az ítéletben „megrögzött bűnözőnek” nevezték, és „rossz” minősítéssel leszerelték a hadseregtől.⁷³

William O'Brien Stringerrel egy kaptafára készült. 1892-ben született Small Heathben, Lee és Witton lakóhelyének közelében. Az alig 160 cm magas O'Brien 1910-ben bevonult a tartalékosokhoz. Négy évvel később behívták a lincolnshire-i ezredhez. 1914 októberében, pár nappal az után, hogy megérkezett a nyugati frontra, megsebesült a jobb kezén az ágyútűzben. 1915 novemberében leszerelték, beosztották lőszergyári munkára „nagyon jó” minősítéssel.⁷⁴ Nem maradt az. 1918 júliusában letartóztatták, mert gyanús

lézengett Manchester belvárosában. Mikor arra hivatkozott, hogy hadirokkant, jó magaviselete miatt tizenkét hónap próbaidőre bocsátották.⁷⁵ Alig pár nap múlva elfogták Blackpoolban, mint annak a birminghami hírhedt zsebmetsző bandának az egyik tagját, amely sok fejfájást okozott a rendőrségnek. Letartóztatása után a két detektívhez fordult: „Adjanak már nekünk egy esélyt! Csak most az egyszer engedjenek el, és maguknak adom az összes pénzemet, amim van, és elmegyek a városból.” Esengése süket fülekre talált. Három hónap kényszermunkára ítélték.⁷⁶ Szabadulása után visszatért Birminghambe és a zsebmetszéshez. 1918 decemberének végén lecsukták, mert gyanúsan lézengett a belvárosban. A tárgyaláson egy nyomozó elmondta, hogy O’Briennek három hónapja nincs állása, munka helyett kizsebeli a villamosra váró embereket.⁷⁷

Két letartóztatott és elítélt ember nem illett sem az O’Brien-féle utazó zsebtolvajok, sem a Baylisshez hasonló, levitézlett bunyósok/pengesapkások közé: William Goulding és Arthur Vincent. A negyvenöt éves Gouldin astoni özvegyember volt, büntetlen előéletű. Letartóztatása után a lánya kijelentette, hogy Goulding segédmunkás volt egy nagy gyár építkezésén, de 1921 húsvétján el kellett jönnie, mert betegeskedett, és azóta állástalan. A birminghami rendőrség nem tudott róla semmi terhelőt, a lakókörnyezetében is tisztelték. Goulding egyértelműen a megélhetésért küzdő kisember volt; talán csak azért keveredett bele a Epsom Road-i támadásba, mert ismerte az ugyancsak astoni illetőségű Tuckey testvéreket.

Ami Arthur Vincentet illeti, Haydenhez hasonlóan ő is katona volt, aki harcolt a világháborúban, és nyomorban nőtt fel. Ő volt az egyetlen elítélt, aki Hockley-ből származott. 1901-ben, tizenegy évesen még ott lakott Elizabethtel, az anyjával, a nővérével és az öccsével. Noha a negyvennégy

éves Elizabeth férjezett volt, a nyilvántartásban őt nevezik családfenntartónak, ami arra utal, hogy a férje elhagyta őt és a gyerekeit. Ez a serény asszony mentette meg őket a gyűlölt dologháztól azzal, hogy módosabb családoknál takarított. Szánalmasan keveset kereshetett ezzel a hosszú, fárasztó munkával, de a gyárban dolgozó lánya keresetével és a kosztos lakbérével egyensúlyban tarthatták a háztartási költségvetést.

Vincent egy vaskereskedőnél dolgozott, amikor hat évvel később jelentkezett az önkéntes hadtestbe. 1914 augusztusában behívták a Coldstream Gárdához, majd azonnal átvezényelték a Franciaországban állomásozó brit haderőhöz. Vincent ott volt a mons-i visszavonulásban, és 1914 szeptemberében súlyosan megsebesült az aisne-i ütközetben.⁷⁸ Leszerelték, rokkantnyugdíjat állapítottak meg számára, kitüntették a Brit Hadi Érdemrenddel és a Győzelmi Érdeméremmel⁷⁹, valamint felhatalmazták a sebeik vagy betegségük miatt leszerelt katonáknak járó Ezüst Hadijelvény viselésére. Katonai minősítése „nagyon jó” volt. Később gyümölcskereskedést nyitott, és szállítást is vállalt teherautóval. A birminghami rendőrség nyilvántartása szerint „anyagi helyzete szilárd volt, de barátkozni kezdett közismert tolvajokkal, és más kétes elemekkel. A versenyeken »korona és horgonyt« játszott, és végül elvesztette a boltját.” Vincentet, akinek feleségéről és négy gyerekükről kellett gondoskodnia (a legidősebb még nem töltötte be a kilencet), egyedül utcai fogadásért ítélték el, és többé-kevésbé eszköznek tekintették az Epsom Road-i orvttamadásban.⁸⁰

A fenti változatos jellemzésekből kiviláglik, hogy Banks a birminghami szegényebb munkásság kemény magjából és a különböző bandákból toborozta a társaskocsis támadáshoz az embereket, köztük azokat is, akiket nem ítélték el a hu-

szonnyolcból. A szokatlan csődület Sabiniéknek szánt erő-demonstráció volt. A birminghami rendőrség hangsúlyozta, hogy az effajta rendbontásokat egy szindikátus fizeti. Nagyon valószínű, hogy a törvénytelen üzletekből meggazdagodott Kimber és puszipajtásai alkották azt a szindikátust. Kimber, aki elszánt harcosnak és ügyes vezetőnek bizonyult, valamivel rendezettebb erővé rántotta össze a Birminghami Fiúk változékony halmazát, amely képes lett sokkal nagyobb léptékben adóztatni a bukmékereket.⁸¹ Nem az a típus volt, aki feladja a hatalmát, és a vele járó gazdagságot. Az egykori zsebtolvaj és pengesapkás az ország első alvilági vezérévé nőtte ki magát, és az a keménység, ahogyan ellenállt Sabiniéknek, kirobantotta 1921-ben a turf háborúját.